

21. Není les jako les

Jak už víme, existují lesy lužní, doubravy, bory, bučiny i smrčiny podle toho, v jakých podmínkách les roste. Také ale víme, že se v našem okolí nejčastěji setkáváme s lesy, které jsou velmi ovlivěné člověkem. K lesům, které by na těchto stanovištích rostly přirozeně, mají velmi daleko.

Takové porosty nazýváme lesem **kulturním**, a pokud se v nich nachází jen jeden druh stromu, je to **monokultura**. Pokud jsou v nich pouze stejně staré stromy jednoho druhu, je to stejnověká monokultura a vypadá jako les na obr. 23. Monokultury začaly být hojně vysazovány v druhé polovině 18. století, kdy lidé potřebovali produkovat co nejvíce dříví. Proto je mnoho takových monokultur na místech, kde jim to příliš nesvědčí. Dnes už víme, že jehličnaté monokultury mají v našich končinách řadu nevýhod, a lesníci se snaží vysazovat více listnatých stromů. Než se ale skladba lesů změní, bude to trvat ještě dlouho.

Naproti tomu les s původními dřevinami (např. lužní lesy v okolí řek a bučiny v pahorkatinách), jehož struktura a vzájemný poměr dřevin byl člověkem poněkud pozměněn, ale jen do té míry, aby nebyly narušeny jeho autoregulační schopnosti, se nazývá lesem **přirozeným**. Ten si můžete prohlédnout na obr. 24.

Pokud je les zcela bez zásahu člověka, říkáme mu les **přírodní**. Ty v Evropě prakticky nejsou, protože je už dlouho poměrně hustě osídlena.

Kulturní a přirozený les

Oba typy lesů mají své výhody a nevýhody. První má výhody spíše pro člověka, druhý spíše pro přírodu. Prohlédněte si dobře obrázky a zkuste k nim přiřadit výroky napsané pod nimi.

Obr. 23 monokultura

Obr. 24 přirozený les

bližší přírodě,
druhově pestrý

sazenice smrku a borovice jsou ve srovnání s jinými levnější

daleko více přirozené obnovy

stromy rostou rychle a mají pravidelně rostlé dřevo

snadno se zde těží

porost špatně čelí různým škodlivým činitelům. Např. lýkožrout smrkový, který má nejraději smrk, tu má přímo hostinu, ale i větrná bouře je pro tento les velikou pohromou

větší stabilita jak proti škůdcům, tak proti živelným pohromám

dřeviny často nerostou na svém přirozeném stanovišti a jsou tedy méně stabilní a více ohrožené

komplikovanější hospodaření - obtížně se používá těžká mechanizace

je krásný - barvy se mění od jara do podzimu

snadno se zde šíří požár

žije zde více živočichů

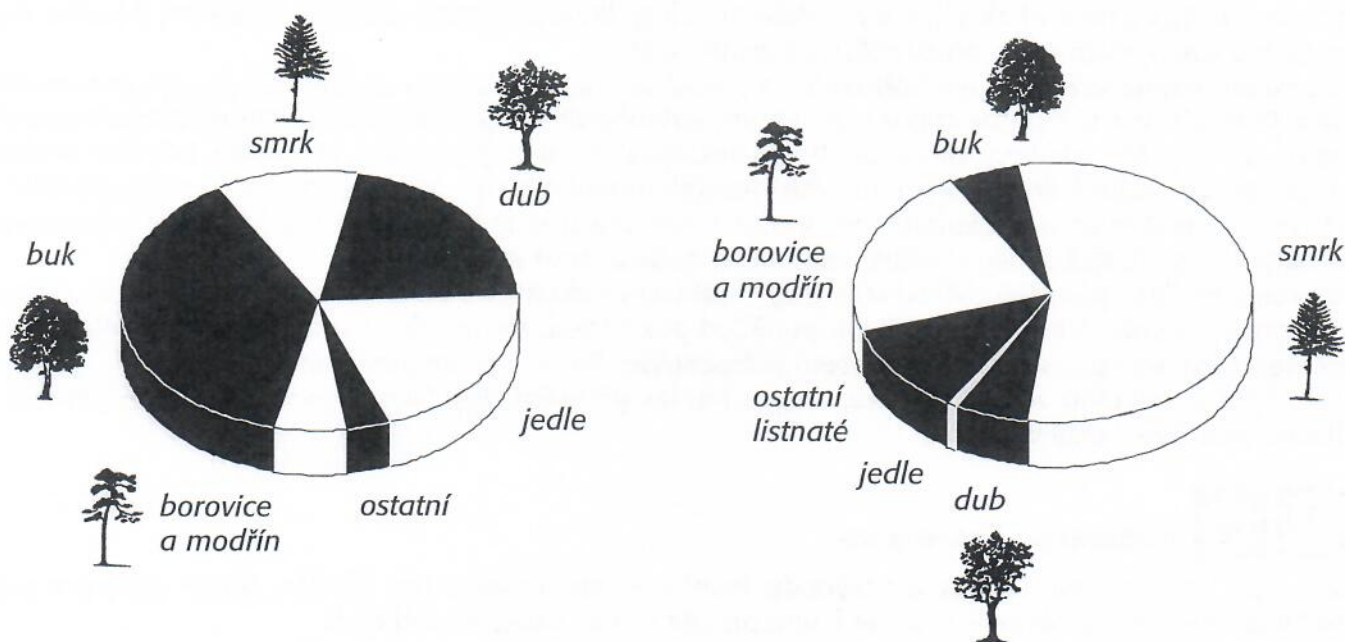
jednostranně vyčerpává půdu

Pokud si s úkolem nevíte rady, přečtěte si další pracovní list, možná pak budete moudřejší.

Obr. 7 **Druhá skladba lesů v České republice**

PŘIROZENÁ SKLADBA
(původní, neovlivněná člověkem)

SOUČASNÁ SKLADBA

2. **PRÁCE S TEXTEM:** Rozhodni, co platí, a doplň vynechané slovo. Nakresli obrázky a připoj, co k sobě patří.

Naše země byla původně pokrytá (jehličnatými – listnatými – smíšenými) lesy. Člověk však do prostředí lesa zasáhl a pozměnil je. Často byly vysazovány rychle rostoucí (smrkové – dubové) lesy. V takových porostech se rychle šíří živočišní _____ a vichřice v nich může způsobit rozsáhlé škody.

Vichřice působí:

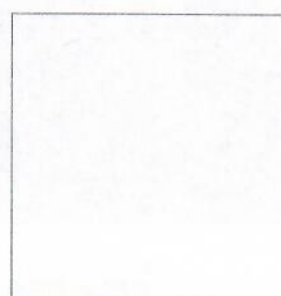
kořen smrku

POLOMY

VÝVRATY

ve smrkovém lese

v borovém lese

kořen borovice

3. **PRÁCE S UČEBNICÍ:** Podle str. 9 v učebnici napiš, jaký význam má les.

- Zlepšuje ovzduší, protože _____
- Je zásobárnou vody, neboť _____
- Ochraňuje půdu před erozí (vymíláním), protože stromy svými kořeny _____
- Podílí se na tvorbě půdy, protože se rostlinné i živočišné zbytky mění v _____